

BIBLIOGRAFIA

PULKOWNIK DR. JAN NELKEN: KOKAINIZM I HOMOSEKSUALIZM

Trzecia z rzędu Monografia psychiatryczna rocznika Psychjatrycznego, mimo swej treści fachowej, zasługuje na wyjątkową uwagę ze strony każdego prawnika a tembardziej sędziego karnego. Pułkownik Dr. Nelken, wykazał w niej, że przedmiot jego orzeczeń, jako znawczy jest dla niego również źródłem zainteresowania naukowego i obiektem wnikliwej i żmudnej pracy twórczej.

Tematem monografii jest wypadek zabójstwa i samobójstwa, dokonany przez kpt. XZ.

Trudno o stan faktyczny bardziej skomplikowany pod względem sądowym i psychjatrycznym.

Dnia 4.II.1929 komisja Sądowo-lekarska stwierdziła w mieszkaniu kpt. XZ: na łóżku, przykryty kołdrą leżał kpt. XZ z raną postrzałową w okolicy skroniowej prawej, a na podłodze przy oknie trup plutonowego z tegoż pułku Y-reka. Oględziny sądowe trupa wykazały dwie rany postrzałowe głowy: w okolicy skroniowej lewej i w lewej kości szczękowej górnej. Nie ulegało żadnej wątpliwości, że kpt. XZ dokonał zabójstwa plut. Y-ka a następnie sam popełnił samobójstwo.

Następstwa zamachu samobójczego były bardzo ciężkie: zupełna ślepotą a ponadto uszkodzenie stropu oczodołu lewego, komórek sitowych i blaszki sitowej a w końcu odma pourazowa podoponowa i śródmózgowa płatu czołowego lewego. Śledztwo stwierdziło okoliczności, wskazujące na kokainizm u kpt. XZ a nadto na stosunek seksualny między nim a sp. plut. Y-kiem. Zdrażnienia na tle właśnie tego stosunku były prawdopodobnie motywem zabójstwa.

Sąd stanął przed koniecznością uzyskania zasadniczej odpowiedzi co do poczytalności kpt. XZ. i w tym celu został on oddany dla obserwacji II Oddziałowi Szpitala Szkolnego w Warszawie, pozostającego pod kierownictwem płk. Nelkena.

Niezależnie od dziedziny specjalnie sądowej, natknął się płk. Nelken przy rozstrzyganiu tego przypadku na niezwykle trudny problem określenia i wyodrębnienia pod względem psychjatrycznym dwóch odrębnych grup objawów. zagadnienie to samo w sobie, tudzież metoda jego rozstrzygnięcia, musi u każdego sędziego wzbudzić specjalne zainteresowanie:

Tempore criminis miał kpt. XZ pozostawać pod wpływem przewlekłego nadużywania kokainy i skłonności homoseksualnych a w czasie obserwacji szpitalnej zdradzał również objawy psychozy organicznej, wywołanej postrzałem czaszki i uszkodzeniem mózgu w okolicy czołowej. Dla wyodrębnienia tych dwóch grup objawów podzielił Autor logicznie całą pracę na wyraźnie zaznaczone części. Do pierwszej zaliczyć można cały materiał dochodzeń wstępnych i śledztwa ze szczególnem uwzględnieniem własnych zeznań kpt. XZ. Do drugiej karty szpitalne, badania lekarskie, doświadczenia kojarzeniowe i listy, dyktowane na oddziale szpitalnym. Do trzeciej teoretyczne, na olbrzymiej literaturze oparte opisy obu grup. Dopiero na tak szeroko i wszechstronnie zarysowanej podstawie, przystępuje Autor do szczegółowej analizy historii choroby, kończąc ją zwięzłym, lecz wyczerpującym i szczegółowym wyodrębnieniem obu grup.

Wykład przejrzysty czyni z tej pracy fachowej lekturę dostępną i interesującą nawet dla laika.

R.